

BULLETIN

HAVARIKOMMISJONEN FOR CIVIL LUFTFART (HSL)

Postboks 165 1330 OSLO LUFTHAVN
Telefon: (02)12 23 19 - (02)59 36 55
Telefax: (02)12 53 33

BUL 09/92
Avgitt: 15. mai 1992

Dato og tidspunkt: 21. februar 1992, kl 1303
Type flyging: Personelltransport med helikopter/militær flyging
Luftfartøytype: 1 AS 332 L (HKS 166), 3 Tornado (DCN 7041)
Hendelsessted: Finale til Treasure Saga
Værforhold: VMC under skyer

Bulletinen er basert på impliserte parters rapporter samt egne undersøkelser.

HENDELSESFORLØP

HKS 166 (Helibus) hadde tatt av fra Stavanger lufthavn, Sola, og var på vei til boreriggen Treasure Saga, via rapporteringspunktet DEFRI på helikopterrute HOTEL. De forlot Stavanger FIS frekvens kl 1301, og startet en nedstigning fra FL 40 for landing på Treasure Saga. Ca 2 min senere oppdaget besetningen på HKS 166 3 jagerfly som passerte stigende i motsatt retning. Fartøysjefen sier i sin rapport at de 3 jagerflyene passerte ca 200 - 500 FT under dem, og noe til høyre.

DCN 7041 var på en reiseplan fra Leuchars/Skottland til Gardermoen. De skulle først fly VFR i 3000 FT over Nordsjøen, og entre norsk FIR (flygeinformasjonsregion) ved 6030N 0000E. Formasjonen skulle deretter i henhold til flygeplanen innhente en IFR klarering fra Stavanger kontrollsentral, for å fly til Gardermoen via Sola VOR. Stavanger kontrollsentral hadde mottatt flygeplanen, men hadde ikke mottatt avgangsmelding. De var således ikke klar over at formasjonen befant seg i området.

Formasjonslederen sier i sin rapport at kun nummer tre i formasjonen hadde helikopteret i syne, og at han passerte dette med ca 1000 FT vertikalseparasjon, i en horisontal avstand av 1 NM. Han sier også at formasjonen var i ferd med å skifte frekvens til Stavanger FIS ved tidspunktet for hendelsen.

Hendelsen fant sted i et område (G-luftrom) der det ikke er krav til toveis samband mellom bakke og luft.

Formasjonen hadde ikke aktivisert transponder, og var ikke synlig på radar for flygelederen ved Stavanger FIS. Den ble tildelt transponderkode av lufttrafikktenesten etter hendelsen.

HAVARIKOMMISJONENS KOMMENTARER/TILRÅDNINGER

Hendelsen fant sted i ukontrollert luftrom, hvor det ikke er krav til toveis samband. Det er heller ikke krav til bruk av transponder. HSL kan derfor ikke se at den militære formasjonen brøt gjeldende bestemmelser for dette luftrommet.

Deler av luftrommet over kontinentalsokkelen har idag en utstrakt helikopteraktivitet. Disse flygingene følger forhåndsbestemte ruter, og med forhåndsbestemte høyder. For om mulig å unngå konfliktforhold mellom den faste helikoptertrafikken og annen lufttrafikk, mener HSL Luftfartsverket bør vurdere å oppgradere angjeldende luftrom. Momenter som bør tillegges vekt, er en plikt for all trafikk til å bruke transponder, og plikt til å opprette radiosamband med lufttrafikk-tjenesten. En slik oppgradering av luftrommet vil også ha en generell sikkerhetsmessig betydning.

SLUTT.